

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ХАЗЯЙКИ ПЛАТЯТЬ РІЧНО \$1,200 МІЛІОНІВ ЗА ТОВАРИ З ЧОРНОГО РИНКУ

НЬО ЙОРК. — За існування чорного ринку хазяйки Злучених Держав платять \$1,200,000,000 річно, а крім цього ще переплачують мільони доларів за правно продані харчові продукти. Такі цифри виявив директор Бюро Адміністрації Цін Честер Бавл вчасі дискусії над харчовими справами, підготованої видавцями газети Нью Йорк Таймс. Він упевняв теж публіку, що такий стан не є безнадійний, лише треба енергійних спроб, щоб його направити. Щодо коштів життя, Бавл упевняв, що вони не зростають уже від квітня 1943. р. — Різні інші визначні промовці вказували на потребу строгого прировнення до регуляції цін і до повздержливості, коли якогось продукту нема хвилево на ринку. Найгірше посиблюють чорному ринку ті, що не мають терпеливості виждати, аж мине якась недостача, а просто ідуть до Нью Йорку чи інших осередків і тут купують наперед значні припаси на чорному ринку. Бавл висявив теж, як ідуть трансакції на цьому ринку.

ДЮЮ ПРОТИВНИЙ ГОСТРИМ УМОВАМ МИРУ.

НЬО ЙОРК. — „Мир, який прийде після теперішньої війни, не сміє бути вислідом конференції між поодинокими впливовими особами“ — такий погляд висловив губернатор Дюї на здвизі 18,000 осіб у Медисон Сквер Гарден, скликаній для залучування кампанії за збірку на Американський Червоний Хрест. На думку Дюї мир пичється будувати щойно після його підписання і тому документ мировий не повинен обіймати строгих точок, але бути людським, щоб його точки можна сповнити. — Крім Дюї промовляла теж пані Рузвелт, предсідник Американського Червоного Хреста Ліон Фрейзер і ін. На загальну суму збірок у висоті \$200,000,000 місто Нью Йорк має призначити \$22,386,000.

ДОПОВНЯЮЧІ ВИБОРИ ПОКАЗЧИКОМ НАСТРОЮ.

НЬО ЙОРК. — При доповняючій виборі конгресмена з 21. конгресової округи, яка обіймає північну частину міста Нью Йорку і вважається за демократичну твердиню, демократичний кандидат Джеймс Торенс вийшов переможцем проти републиканця Вільяма Бенета, однаке на нього голосували теж члени Американської Партії Праці. Не зважаючи на всі прихильні умовини він дістав лише 1,571 голосів більше від републиканця.

САВТ КАРОЛАЙНА ЗА ВИЩІСТЬ БІЛОЇ РАСИ.

КОЛОМБІЯ (Савт Каролайна). — Стейтова палата репрезентантів прийняла резолюцію з домаганням, щоб „прокляті агітатори з північних стейтів покинули південні стейти“ і залишили агітацію в равсвих справах, та „щоб дали нам спромому закрити найпогляд і наше переконання про вищість білої раси“. Резолюцію відослано ще до сенату для переведення тожної ухвали. В резолюції пятнуеться вівверто змагання різних організацій накинути південному населенню спроби змішання білої й чорної раси на підставах рівності.

КОНВЕНЦІЯ АДВОКАТІВ ЗА СВІТОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ ДЕРЖАВ.

ШКАГО. — Американське Товариство Адвокатів, що відбуває тут свою конвенцію, прийняло майже одностайно резолюцію з домаганням, щоб Америка перевела в життя конгресову резолюцію Конелія та взяла участь в організації якогось всесвітнього тіла для спинення агресії і для втримання миру. Коли прийшла мова про прийняття додаткових резолюцій у цій справі, ціле зібрання спонтанічно виявило свій спротив. Опісля прийшло висянення, що адвокати не можуть легкодушно перепускати резолюцій, не перестудіювавши наперед основно справ.

НАЙШЛИ КОМПРОМІС ДЛЯ ЗАКОНУ ПРО ГОЛОСУВАННЯ ВОЯКІВ.

ВАШИНГТОН. — Між групами конгресовими, які спорять за те, чи признати воjakам право голосування на підставі приналежності до стейтів, чи на підставі федерального громадянства, прийшло до компромісу. Сенатор Теодор Френсис Грін із Конетикат виявив, що компроміс прийняв засаду дати спромому голосувати воjakам за стейтами, але якби воjak не дістав бальоту від свого стейту, може зажадати від федеральної влади.

КАНАДА ПРИПІНИЛА ПАЙКУВАННЯ МЯСА.

ОТАВА. — Парляментарний асистент фінансового міністра проголосив, що уряд припиняє хвилево пайкування мяса, а з тим теж і безмясній вівтірки. Отже не треба буде вживати купонів при закупні мяса й презервованої риби в бляшанках. Однаке уряд затримає цілу машинерію для пайкування мяса.

Сталін передбачує швидку перемогу над Гітлером

ВАШИНГТОН. — Премієр Сталін видав оптимістичний погляд на хід війни проти Німеччини у своїй відповіді до президента Рузвелта, висланий як прояку для президента за його побажання з нагоди 26-ліття існування червоної армії. Сталін твердить, що „кінцева поразка“ Гітлера вже недалека. У відповіді згадує теж Сталін про своє переконання, що ініціяція Західної Європи вже туй-туй пичється. „Я глибоко переконаний, що збройні сили Советського Союзу разом із силами Злучених Держав і Великої Британії, на підставі порозуміння осягненого в Москві й Тегерані доведуть до кінцевої поразки нашого спільного ворога — Гітлерівської Німеччини“ — сказано в телеграмі.

АРАБИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПРИЗНАННЯ ПАЛЕСТИНИ ЖИДАМ

ВАШИНГТОН. — Посольство арабської Іракі виявило прилюдно протест, прийнятий ірацьким парламентом проти плянваної американським конгресом резолюції за знесення обмеження жидівської іміграції до Палестини. Протест наслід від предсідника ірацького сенату Джаміля Аль Мадфая і предсідника палати послів Рідгі Шабібія. У протесті сказано, що дозвіл на іміграцію жидів до Палестини буде відновою спроби створити з Палестини жидівську державу і викличе серед арабського населення переконання, що Аліанти не відчувують прихильности до арабів.

ПОВІТРЯНА ВІЙНА ЩОЙНО ЗАЧАЛАСЯ

НЬО ЙОРК. — Воєнний критик газети Нью Йорк Таймс Генсон Болдвин обговорює докладніше найновіші налети американських та англійських літаків на Німеччину, згадуючи про висадів британського міністра воздухоплавства Арчібалда Спиклера, що „вже явно зазначено, що панування в повітрі належить до Аліантів“. Болдвин звертає увагу, що ця заява може вестити доко до брудне переконання, що ми вже виграли війну в повітрі. Навпаки, твердить Болдвин, це лише знак, що ми почали справді поважно воювати в повітрі, але не видно ще, щоб німецька повітряна сила була знищена, або хоч заломлювалася. Наша повітряна офензива буде тривати доти, доки не розпичється наїзд на сушу і теперішні налети з повітря треба вважати лише як підготовку такого наїзду, пише Болдвин.

Москва сповіщає про переговори про польські границі

МОСКВА. — „Вольна Польська“, орган „зв'язку патріотів польських“, подала в числі з 29. лютого, що в справі границь Польщі вже почалися переговори між „демократичним польським урядом“ і українським урядом. Під „демократичним польським урядом“ видно розуміється недавно в Москві створену Польську Раду Народову. „Ми глибоко переконані“, говорить „Вольна Польська“, що польсько-українські відносини взагалі, не дивлячися на німецькі інтриги й провокації, будуть вирішені по справедливості для обох сторін“. Основною цих переговорів „Вольна Польська“ признає сугестію советського уряду у 11. січня, в котрій советський уряд запропонував полякам признати за основу переговорів лінію Курзона.

Польський уряд у Лондоні починає акцію проти польського уряду в Москві

ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнашко заявив, що польські підземні організації в Польщі протестують проти комуністичної діяльности в Польщі. Протест нарікає, що польська робітничка партія створила певного роду національну польську раду, встановила начальника народної армії та заповідає створення тимчасового уряду. Цим комунікатом польський уряд у Лондоні дав до зрозуміння що він сильно огічений повстанням просветської національної ради. „Юнайтід Прес“, подаючи вістку про цей факт, додає, що крок поляків викликає в дипломатичних кругах вражіння, що польський уряд у Лондоні поставив ще одно забороло для свого порозуміння з советами та що польський уряд у Лондоні віддай не переживе цієї війни, хіба що він зреорганізується й викине протиросійські елементи (це значило би, що й інші аліантські держави перестануть його визнавати).

Советські умови Фінляндії

ЛОНДОН. — Советське інформаційне бюро російського комісаріату заграничних справ подало нарешті офіційний текст умов, що їх предложив советський уряд фінському: 1) Фінляндія мала би передусім зрівнати взаємнн з Німеччиною й інтернувати німецькі війська й кораблі в Фінляндії; 2) Фінляндія мала би привернути границі з 1940. року; 3) Фінляндія мала би негайно звільнити советських і інших аліантських воєнних бранців; 4) справу демобілізації фінської армії малося би лишити для дальших переговорів; 5) так само справу відшкодування советському союзови, зроблену військовими операціями; 6) як також питання округи Петсамо. Советське інформаційне бюро виразно заперече чулки, буцімто советський уряд домагається від Фінляндії безумовної здачі. У Лондоні признають советські умовини зовсім не важкими, колиб зважити участь фінів в облозі Ленінграду.

НА БОЄВИМ ФРОНТІ. — Десь в Італії близько боевого фронту дівачка Червоного Хреста роздають обарінки й каву воjakам американської гармати.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ АДМІРАЛЬСЬКІ ОСТРОВИ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦІФІКУ. — Генерал МекАртур видав у середі комунікат, що війська Злучених Держав висаджено в вівторок успішно на Адміральські острови („Адмірелті“).

Ці операції, над котрими генерал МекАртур мав особистий нагляд, піймали в пастку коло 50,000 японських воjakів на архіпелягу Бисмарка.

Перші вступили на Адміральські острови воjки першої кавалерійної дивізії. Вислали вони на острів Лон Негрос, з котрого вони взяли силою знамените летнище Момоте, поки японці встигли його знищити.

Довших донесень з окупації Адміральських островів ще нема, але з перших вісток можна вносити, що наші втрати не були важкі.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ ДАЛИ БЮТЬ ПО МАРШАЛАХ І КАРОЛАЙНАХ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Американські літаки скинули 30 тон бомб у неділю на атол Понапе, що лежить у Каролайнах, та майже 50 тон на сім атолів у групі Маршала. Боеві літаки кропили зо скоростріль по корабельних доках і причалах у східних Каролайнах.

ПОТВЕРДЖУЮТЬ ВЕЛИКУ ПЕРЕМОГУ В БУРМІ.

НЬО ДЕЛІ (Індія). — Розбиті останки японської армії втікають зо західної Бурми. Видно, що розгром в Аракані завдав їм сильний удар.

Адмірал лорд Мавнтбеттен заявив у своїм комунікаті, що битва в Бурмі це повна аліантська перемога. Історія бою показує, що японці попали в свою власну пастку.

АМЕРИКА ВЖЕ ЗАТОПИЛА ЯПОЇ ПОЛОВИНУ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Френк Накс, секретар флоту, заявив у своїм комунікаті, що американські збройні сили затопили майже половину японських торговельних кораблів. Рівночасно він подав, що американські субмарини пустили на морське дно ще інших 14 японських кораблів, у тому числі 1 великий нафтовоз.

Японія мала на початку війни кораблів на 7,500,000 тон містоти. З того американці затопили понад 3 мільйони. Японія встигла певно збудувати децо нових кораблів, але певно не багато. Це нищення її торговельної флоту відбивається поважно й на військових операціях, котрі, ведені на широко розкинених островах, спираються на засоби морського транспорту.

ЛІТАКИ ДАЛИ БЮТЬ ПО БРУНСВІКУ.

ЛОНДОН. — Аліантські летуни закінчили місяць лютий 19-тим в цім місяці рейдом на Німеччину й окуповану нею краї. Літаки звернулися головню проти німецького промислового центру Брунсвіка та німецьких інсталяцій в французькій округі Па-де-Кале. Налети зроблено не дивлячися на злу погоду. Замітно, що налети на стрінулися майже з ніякою опозицією. В операціях цілого дня страчено всего один бомбовик і 8 боевиків.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІД ПСКОВОМ.

ЛОНДОН. — Червона армія підсулася вже під самий Псков, головний осередок німецької дефензиви на північному секторі російсько-німецького фронту. Вона заняла теж місто Новоржев, що лежить 44 милі від границі Лотви.

На південному секторі в Україні червона армія посунула 26 миль поза Кривий Ріг. Німецький комунікат каже, що на цьому секторі росіяни вживали для заслонення своїх артилерійних операцій штучної мряки; мовляв, це дало їм однаке можливість закрити операції тільки в одному пункті. Червона армія заняла міста Інгулець та Широке.

НІМЕЦЬКИЙ БРАНЕЦЬ ПРО КОРСУНСЬКУ АРМІЮ

Ралф Паркер, кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, говорив під Корсунем з одним німецьким бранцем, що був у цивільному життю психіатром (лікарем умових недуг). Він казав, що німецькі воjки під Корсунем уже давно знали, що їх піймали в пастку, але вони билися тижнями далі, гейби вони вірили в можливість вирватися з пастки, хоча вони знали, що це неможливо. На запит кореспондента, чому вони це робили, бранець відповів, що тільки тому, бо такий був приказ „фірера“.

На запит кореспондента, чому німці поповняли жорстокости проти російського населення (в тому місці очевидно українців), бранець відповів, що це є частина Гітлерового наміру знищити російський народ і знищити його села. Німецькі воjки виправдували свої жорстокости тим, що мовляв до того їх застляли росіяни своїм опором. Німці поповняли жорстокости на приказ Гітлера, котрий любить мріяти про себе як про другого Джінгісхана.

ШУКАЄТЕ ПРАЦЮ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Хочуть відповіді, дістануть

В „американській Польщі“ велика метушня. Організації скликають збори й на них сваряться за політичні орієнтації. Складаються нові союзи організацій, висилають телеграми до Вашингтону й поза границі. Шлеться делегації до конгресменів, департаменту стейту, секретаря стейту й самого президента.

Всю цю метушню почав своєю останньою промовою в британському парламенті прем'єр Чорчил, в котрій він заявив в імені британського уряду симпатії для російського бажання забезпечити собі західну границю та між стрічками порадив польському уряду на вигнання взяти лінію Курзона за основу переговорів з радянським урядом. Назавгад, „американська Польща“ відкликнулася на цю промову одним криком протесту. Звичайно без обиняків нападається на британський уряд за поломання виразних обіцянок щодо східної границі Польщі, нібито загарантованої виразними заявами. У газетах пишеться, гейби британський уряд був ворогом не тільки польського уряду на вигнання, але й цілого польського народу.

Рівночасно між стрічками протестів пишеться, що в цій справі певно інакше наставлення займає американський уряд. Виходило б, що й поляки, коли їм цього треба, стали розраховувати на те, що Об'єднані Держави не мають спільної думки в різних політичних справах, які їм прийдесть вирішати, що тут є принаймні два погляди та що кожний просто інтересований у таких вирішеннях може розраховувати на поміч як не одного, то може другої потуги. Коли на таку можливість розраховують німці, то цьому не можна дивуватися. Коли таке наставлення займають поляки, це справді гідне подиву, бо ж чейже поляки знають, що ворог, котрий переміг Польщу за Східно-Західною Європою, може бути переможений тільки об'єднаними силами Об'єднаних Держав.

Ще більше можна подивуватися, коли поляки рахують, що в обороні імперіалістичних інтересів Польщі виступити проти Британії Америка. Аби пізнати вигляди такої орієнтації, вистарчить прочитати якунебудь історію відносин Америки до Росії, хочби нову книжку Фостера Рі Дулеса під наголовком „Дорога до Тегерану“, котрої огляд у „Нью Йорк Таймсі“ починав оноді відомий Джан Чемберлін словами: „від 1781. року по 1944. росіяни просто ніколи не мали уряду, який одобрювала би більшість американських громадян, а проте через півтора століття американці й росіяни не мали ніколи ні одної серйозної сварки, не вели ніколи проти себе війни, і звичайно займали в заграничних справах те саме становище“. Тому можна би сказати, що як де могли поляки знайти піддержку для своєї протиросійської політики, то хіба в Англії. Та чи так воно є, можемо скоро дістати авторитетне пояснення, бо своїми крикливими протестами поляки готові справді поставити питання румом перед американським урядом. Зрештою, як на ці крикливі домагання помічі Америка буде мовчати, то й це для розумних буде більше вимовне, ніж пословичні два слова.

Святкують п'ятдесятліття!

Як знаємо, 22. лютого минуло 50 років від заснування Українського Народного Союзу. Кожному знає цікаво знати, як властиво ставиться наш загаль до цієї, в нашому народньому житті, небувалої досі події.

Наразі не можна дати на це повної відповіді. Але можна вже відповідати таким способом: що його вважаємо найважливішим. Отже скажемо, що згідно з одержаними з головної канцелярії У. Н. Союзу відомостями, ювілейний місяць, себто лютий, приніс — повно нових аплікацій. Очевидно, що „повно“ означає поважну скількість. А це знов скріплює віру, що цей Ювілейний Рік буде дійсно „золотим“ щодо зросту членства в У. Н. Союзі, себто таким добрим, якого досі не було в ніякому іншому році впродовж цілого існування Союзу. Бо тільки як так станеться, будемо могли сказати з спокоєм і вдоволенням, що громадянство відсвяткувало Золотий Ювілей своєї найстаршої народньої установи — гідно й достойно.

Ми ще раз зауважимо, що У. Н. Союз — є нашою спільною власністю. Усіх нас! Не якоїсь групки, а всього громадянства. Очевидно ось того відомого, що дає про те, щоб не загинуло на американському ґрунті українське ім'я. Ось того, що дає, щоб ми створили велику зорганізовану силу, щоб ми вивибавили культурно й економічно, бб саме того роду організація як У. Н. Союз таким цілям пособляє.

І ще раз стверджуємо, що У.

Н. Союз, святкуючи 50 років народньої праці, не відбирає нікому другому і ніякій другій організації добрих діл і заслуг. Як найстарша народня інституція він поширює свої ряди в тій вірі, що чим сильнішим він стає, тим сильнішим стає ціле наше життя, тим більше відпорним стає воно на все те, що загрожує доброму українському імені, тим більшу має він спроможу допомогти поширенню на американській землі української культури і правди про ідеали українського народу в Європі, змагаючо до визволення і самостійнодержавного життя.

І виходить, що український загаль в Америці таки добре розуміє ось ті благородні цілі У. Н. Союзу, коли так гарно відізнався в місяці лютому на його Золотий Ювілей. Та даліш ювілейні місяці дають нам усім добру нагоду подбати ще про ту велику частину громадянства, що не є в Союзі, а ради свого власного добра і добра нащадків, повинна бути в зорганізованих рядах цієї організації, яку побудували найкращі наші сили для нас і грядучих поколінь.

Вступуючи в часі Золотого Ювілею до У. Н. Союзу вискажемо радість, що наряд наш найкращий в найважливіших обставинах, але на волі, спосібний сам собою правити, спосібний добре господарити і поступати вперед під кожним оглядом. А коли ми створили ось таку потужну силу, то чом би її тепер ще вище не підняли вгору?

До цього є саме тепер найкраща нагода.

А чому перше того не бачив?

Джан Л. Луїс, президент майнерської юнії „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка“, виступив з новою „сензацією“. Заявив публично, що основана ним організація, „Конгрес Промислових Організацій“ (Сі Ай О), є „опанована комуністами“, а чоловіки провідники цієї організації, Філіп Морей та Сідней Гілмен, є „девільниками“ в руках комуністів.

Луїс це заявив, що якщоб він не був зрезигнував з проводу в цій організації, то він був би її вже давно вичистив з комуністів. Ще далі казав він, що комуністи, що запанували в згаданій юнії, використовують героїчну боротьбу народів у Советах з Гітлером для своїх комуністичних цілей серед американського робітництва, чим шкодять не тільки Америці, але й Советам, бо американське громадянство добачує в їхній акції поширення

комунізму і лояльність зглядом Росії, а не Злучених Держав. Ось таким поступованням, каже Луїс, комуністи в Америці помагають тільки самим собі, а не Америці й Советам, коли їде про воєнну вигру.

Ще далі каже Луїс, що історія повчає, що комунізм може житовити тільки в примітивних життєвих умовах, що комунізм не розрізняє між злом і добром, між справедливим і несправедливим. Комунізм, каже він, не дає про людський досвід, ні про людську свободу чи людську гідність. А вже найменше дбають комуністи про американський спосіб життя.

Ось такого наговорив Джан Луїс. Ще й додав, що тих „паразитів“, себто комуністів, нема в майнерській юнії, а якби були, то скоро їх позбувсім. Що ж на те сказати? В пер-

шу чергу можемо тільки ствердити, що Луїс не сказав нам нічого нового. Все те всі ми давно знали і перед тим усім остерігали. Тому можна висказати тільки здивовання, що аж так довго треба було ждати, щоб ось така велика голова як Луїс все те пізнала і про це так отверто заговорила. Та з другого боку годі припустити, щоб Луїс міг того всього давно не бачити. Що більше, він повинен був те всі бачити і знати навіть тоді, коли сам опирився на комуністичні і протіхні допомозі вносив у робітничі ряди хаос і братовбивчу боротьбу, коли закладав Конгрес Промислових Організацій. Та видно, що тоді йому були комуністи потрібні, а тепер ні. Тепер він розійшовся з ними і є з ними в боротьбі. Ось і з того боку заяв Луїса, хоч правдива в суті, не дає Луїсові „кредиту“. Просто тому, що вона є „политишенським“

кроком з його боку. Американському народови, що має отверті очі, він не сказав нічого нового. Хто слідкує за роботою комуністів, той добре знає, про що й про кого вони дбають і кому вірно служать. І те все мусів знати теж і Луїс, коли послугувався свого часу комуністами для своїх цілей. Тоді йому звертали увагу, в якій він опинився компанії, та Луїс був глухий і сліпий. Та тепер, як бачимо, став видочий і заявляє таке, що давно відоме.

Думаємо, що згодом прийде ще не одно справжнє отверзіння з комуністичної дурійки, з якої ще многи й досі не годні вийти, не вмюючи відділити героїської боротьби проти Гітлера на советських землях від — комунізму. Очевидно, що маємо тут на думці людей доброї віри, що мають на оці добро Америки.

Але чому то аж про таку можливість думати? Це вже булаб загибель українського організованого життя, це був би початок кінця. Отже ліпше не допускати такої думки, а використати її на посилення зусиль для розвитку української газети. Як довго існує газета, можна при її помочі поширити ідею, розбудувати товариства, установи, побільшити організацію, зібрати фонди на допомогу нашим братам, підтримати зусилля Америки в теперішній війні і т. п. Від цього один лише крок до висновку: Коли газета є таким важним чинником в народнім житті, чомуж то наряд не поймає про її належне вивінування в так тяжких часах, як тепер? Чому то вважати газету за власність якоїсь групи, організації, чи гуртка, а не як осяг цілої нашої громади в Америці?

Вийшовши з такою точки, треба поагитувати за вивінування газети між усіми свідомими одиницями, а не свідомих освідомити. Бо як загально хтось може тепер назвати себе громадянином, як він не слідить за тими великими перемінами, що довершуються у воєнних часах, як не пригтовляє себе, своєю рідню, своєю громадою до іншої будучности?

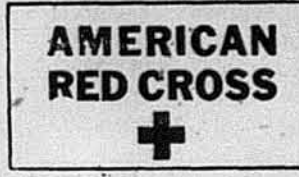
Отже треба ясно кожному знати і сказати: Якщо хтось почуває себе за громадянина, то не може тепер існувати без газети, ані не може відкидати її, не перечитавши. Впарі з тим треба теж і сказати: Як газета так потрібна, то треба за неї заплатити повну вартість і дати спроможу втримати цей єдиний народній український щоденник. Для такої цілі не можна бути скупим у грошах тимбільше, коли за гріш не так важко. Треба лише пам'ятати, що гроші на пресовий фонд висилається тепер з нагоди кампанії на „Юнайтед Дар „Свободі“.

Спосіб і засіб порозуміння між громадянством

Згадуючи про початки організації українських іммігрантів у Злучених Державах, кожен піонер й пізніший народній робітник згадає як найважливіший чинник у такій роботі — українську газету. Тому не диво, чому з таким запалом почали перші американські українці поширяти „Свободу“, як носилися з нею по зібраннях, по приватних домах, як гордилися нею перед своїми приятелями, як кожен встромив у кишеню „Свободу“ скоро вона прийшла з пошти, як показував кожному стрічному, що там написано, або що він там вичитав.

братство, щоб такою парадом заохотити живучих вступати в членів. Одначе Союз самий собою був і є ще далі свого роду школою, яка постійно нагадує нашому громадянству потребу створення зорганізованого народнього життя на всіх ділянках. Ось ту функцію виконує він через свій пресовий орган. Бож хтось мусить в громадянстві думки видивити, їх поширяти і спопуляризувати, і таким способом старатись переводити їх в життя. І хоч тепер ми вже поступили, хоч є вже наші радіо-програми, що допомагають ось таким справам, то проте без газети так не можна обійтись. Це ствердили перед роком ньюйорські газети, коли відбув страйк друкарняних робітників і газети перестали на кілька днів виходити. Показалося, як без газети ніяк обійтись не можна. Газета в новітнім житті це постійна духова пожива. Вона інформує, висловлює погляди, надає напрямком суспільного життя.

Це треба мати на увазі всім свідомим громадянам. Коли ми бачимо, як чужі наемці, що звичайно представляють силу ворога, намагаються вдарили в українську газету, в її редакторів, у свідомий персонал організації, то це знак, що такий предмет як газета, є цінним оборонним засобом народних ідеалів перед наступом ворога. Наглядніше недостачу рідного органу моглиб громадяни завважати щойно тоді, як би його не стало.

Життя багатьох вояків і моряків врятовано завдяки тій крові, що мільони людей жертвували для армії і флоту через Американський Червоний Хрест. Центри, де збирається кров, заосмотрені найновішими, модерними апаратами і фінансуються з фондів Червоного Хреста. Підтримайте Воєнний Фонд Червоного Хреста на 1944 рік та допоможіть рятувати життя вояків і моряків!

ОЛ. ЛУГОВИТ Права автора застережені

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

33) ©

Пожежу в замку вгасили якраз на час. Закурився вже будах порохового складу. Колиб хоч кілька іскор попало в середину, то козацтво не потрібно булоб замку штурмувати. Від замку й залогі зісталися купи румовищ та роздавленого, обгорілого людського м'ясища.

В напруженні й непевности проминали години. В замкових костелі плебани відправляли Богослужбу у подяку Пречистій Діві Марії за врятування замку від зриву. Знайшлися вже й такі побожні, що своїми очима бачили, як Пречиста, мовляв, ходила по замкових стінах і відвертала голівні на лісі й поля, на голові мідчан-схизматиків. Так створилося чудо. Побожні ка- толіки ставали на коліна, зводили руки до неба, на всі ла-

друга, третя, десята і більше. Оклики радощів залунали в мідчанських юрбах

— Козаки! Козаки! — залунало за замком, перекоїлося через замкові стіни, донеслося по замкових закутках, долетіло до вух команданта. Маййор Шварцгоф вискочив на вежу. Там гармаші спрямовували на шлях гармату. — готуві залізними гостинцями привитати тих, що летіли на Річницю, — як вони підженуть лише на ближчу відстань.

Радість мідчан була передвчасна. Гострий зір Шварцгофа доглянув литовські барви на прапорах сотень. Не ймучи сам собі віри, довго приглядався, поки здатку не пізнав команданта. Тоді звелів спустити міст, відкрити брами. І якраз в час, бо гармаш запалював вже насірчений шнур у наведений на іздіві гарматі...

Гнав це кінний корпус ротмістра Павловського, висланий князем на допомогу Річці, як лиш там від вітаків з Бабицької переправи довідались про рух наказного козацького гетьмана. Корпус пролетів через догоряче передмістя і спи-

нився перед брамою.

У замку прибулі сотні пересідали лише змучених копей. Більших частин кінноти Шварцгоф не мав, тож підісланими прибувши корпус замковою збираниною вислав сильні розізди на висвітлення околиць. Розізди по 10—15 копей заняли всі шляхи, всі стежки у дооклиці ліса. І хто далеко воли не загаялися, однак вернули не всі. Ніхто не міг сказати, що сталося з неповернувшими: могли воли заїхати десь далеко і не вернутись, могли попасти у пастку підготовану схизматиками-мідчанами. Але могли попасти і в козацький полон, хоч козаки не бачив, ні не міг сказати чи взагалі воли є в околицях ні один розізд.

Поволі зближувався вечір. Випробоване в боях воцтво боялося надходячої ночі. Поповзли здогади, що кілька розіздів таки попало в полон, що табір козацької армії десь зовсім близько. Тільки де, в якому саме місці? Напружені і неспокійні зближувались. Сторожа уважно зорили за околицями, так уважно, що на-

пруженим очам здавалися козаками пні дерев на недалекому вирубі, здавалося, що вони рухуються, зближуються чисельно.

А козацтво не показувалося. Скрізь, як оком доглянути, панувала тишина і спокій. Притихло гайвороння, що цілий день зносилося над передмістям, зникло десь і мідчанство, десь у полі гуртувалося лево на нічний відпочинок. І всеж воцтво непокоїлося. Іх свідомість шептала їм, що ворог причаївся десь тут близько, що небезпека з кожною хвилиною зближується, що цей доколиций спокій зрадливий, тишина перед великою бурєю...

І те передчуття річницької залогі її не обмануло. У промінях захрадного липневого сонця з недалеких перелісків за полями замаєчили піші постаті. Постояли, порадились видно, і зникли. Ім на зміну виткнулись також постаті у кількох місяць, від Дніпра, на Лівівському шляху, на шляху з Юрєвич... Виткнулись — і також скоро зникли. Але за ними слідом почали виїздити

кіпні чати. Виїздили широким фронтом від Дніпра на південному сході замку, до шляху на Мозир — майже на заході, заняли увесь південний обрій густо вставленими чатами на віддалі не більше п'яти-шість сот сажнів від замку. Чисельність чат заставляла міркувати, що за ними відпочиває, а може й готується до атаки й не мала сила.

— Козаки! Козаки! — втретє вже за день, втіленою тривою покотилося по замку. Втретє майору Шварцгофу довелось п'ятися на вежу...

А через кілька хвилин заревло дванадцять замкових гармат. У бік козацьких чат зафурчало залізо і каміняки.

Стріляли для підбадьорення себе і на страх козацтву, бо чати трималися поза досягом гарматного обстрілу.

Ніч Річниця залогою провела на вежах, по бойничих стіп, готова кожної хвилі до відбиття штурму. Кожний підозрливий гамір вважали за козацький наступ, гнали на сві місяця. Виявлювалася причина гамору і всім відлягло від серця. Команданти сподівалися козацької атаки над рязком, коли залого охляне перебувши ніч у напруженні (Дальше буде).

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. Це в першій мірі, приєднування до нього якнайбільше нових членів.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ЗА НЕДІЛЮ, 5. БЕРЕЗНЯ, В КАРНЕГІ ГОЛ В НЬЮ ЙОРКУ

В ТОМУ ДНІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО-КОНЦЕРТ В ПАМ'ЯТЬ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ, НА ЯКОМУ БУДЕ ТЕЖ ГОВОРИТИ АНТІН ГЛИЗКА, ПОСЛА КАНАДІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ, ВІДОМИЙ З СВОЄЇ МУЖНОЇ ОБОРОНИ ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА ВІДЬНЕ Й САМОСТІПНЕ ЖИТТЯ.

З КАМПАНІЇ ЗА ЧЕТВЕРТУ ВОЄННУ ПОЗИЧКУ

В попередніх звітах центральної Кампанії Продажу Воєнних Бондів були подані листи від нашого уряду та чужих організацій, щоб дати нашому загальному образ, як вони допомагають нашим зусиллям. В останньому тижні Центральна одержала багато листів від наших активних робітників, котрі з повною посвятою, кожного дня, продовжують продаж воєнних бондів. Радісне явище те, що між цими робітниками, котрі хочуть видивинути українське ім'я на перше місце, половина припадає на старших громадян, а друга частина на тут роджену молодь.

Як ведуть працю продажу Бондів?

З Елмайра, Н. Е. пише п. Левуш, що „одна збіточниця, котра є членом У. Н. Союзу від дитинства, забігла в мою територію між Союзів членів і там зробила бізнес, а на малюм осталася перебірка“.

З Бетлегем, Па. п. А. Данилюк засилає чек на закупку бондів та каже: „I really wish to see this Ukrainian American War Bond Drive a success if anybody does because I am the real Ukrainian American.“

З Нью Гейвен, Кон. одержали ми такого листа: „Enclosed you will find record receipts totaling \$6,100.00 for the sale of War Bonds. Every one I have approached here in New Haven has been more than willing to have his sold under the auspices of Ukrainian American War Bond Drive, as we Ukrainians are happy that our efforts will be recognized. I hope to forward to you many more receipts before this drive is over.“ О. Breziki.

З Вріпани, Н. Дж. п. Василь Гвоздь, секр. 43 Відділу Провідництва засилаючи посвідки на \$3,400.00 каже: У нас мала громада, не буде більше як 30 до 35 фамілій, і нема між нами таких провідних людей. Тому я сам пішов від хати до хати і розпродав ці бонди. Заявляю теж, що буду далі ходити та продавати воєнні бонди, щоб допомогти нашій любій державі — нашнім воякам, а притім помочи якнайбільше нашій українській справі.

Парох маленької церкви св. Михаїла в Росфорд, О. прислав візрцево виповнені посвідки на три тисячі доларів п. П. і Розалія Заплітні з Контвід, Па. прислали посвідку на закуплений бонд на \$1,000 та визнають наш загаль до закупна бондів, бо „свобідна Америка стоїть за свободу для всіх поневодених народів, а в тім числі і нашого. Дай Боже, щоб і наш український нарід діждався своєї вільности та самостійности“.

П-на М. Сталена з Нью Йорку прислала візрцево упорядковані ресіти з бондів проданих на вічу, в парохії св. Володимира, в базарі Сурма та другі, а радіова стация п. Задорського продала вже бондів на 55,000 дол. П. Задорський обіцяє, що дійде до 75,000 доларів.

Котра громада на першому місці?

Зо звітів з місць виходить, що вже почалася жвава конкуренція поодиноких громад

та організацій і годі ще проголосити загальний вислід. Тому прохаємо усі наші громади якнайскорше вислати звіти закуплених бондів, щоб їх зарахувати до наступного виказу.

Як довго буде продовжуватись Кампанія?

Українсько Американська Кампанія продажу воєнних бондів буде продовжуватись до дня 15. квітня ц. р. і всі місцеві звіти треба негайно вислати на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

Бондові Комітети.

Пригадуємо всім організаціям, що їх управа є рівночасно бондовим комітетом організації. Імена бондових Комітетів та усіх робітників в бондовій Кампанії будуть проголошені окремо. Тому вже тепер прохаємо надсилати всі потрібні інформації, щоб дати кредит за працю тим, які на це заслужили.

Де можна купувати бонди?

Бонди можна купувати в кожній державній агенції, продажу воєнних бондів, тільки треба все вживати до купна наших апликацій, з написом:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
under the auspices of the Ukrainian Congress Committee

Кожих хто хоче мати бонд з українською печаткою, то такі бонди можна одержати в таких наших державних агенціях:

а) UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N
847 N. FRANKLIN STREET PHILADELPHIA 23, PA.

Офіс отворений в місті березні кожного вечора від год. 7—9 (крім неділі). Хтож висилає замовлення поштою, то мусить виготовити апликацію та заслати чек або Моні Ордер на ім'я:

UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N.

б) UKRAINIAN SAVINGS COMPANY
2190 W. TENTH STREET CLEVELAND, O.

Офіс отворений кожного від год. 9 рано до 3 п. п.

в) AMERICAN UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N.
31 MORTON St., Rear NEWARK, N. J.

Офіс отворений в п'ятницю від год. 7—9 ввечір та в неділю зараз по Богослуженню від год. 12—1.

ЧОМУ ТРЕБА ВИСЛАТИ РЕКОРД РЕСИТ?

Посвідку з закупленого бонду треба вислати до:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET PHILADELPHIA 23, PA.

бо тільки такі бонди будуть зараховані на наш кредит. Прохаємо зокрема секретарів місцевих організацій, щоб вони пригадували цю справу кожному членови.

Час короткий. Доложим усіх зусиль, щоб досягнути нашу ціль!

Д-р Володимир Галай, голова Комісії Продажу Воєнних Бондів при Українській Конгресивній Комітеті.

Сидор Ковпак брав активну участь у горожанській війні 1917 року. Він вже тоді був лідером партизанських загонів й одержав від советського уряду воєнний медаль заслуги. Коли німці напали на Советський Союз, то Ковпак знов зорганізував групу партизан і бив німців в запіллі. В останніх двох роках Ковпак потрапив зорганізувати правдиву партизанську армію, з відділом кавалерії, танками, артилерією і кулеметами. Офіс Воєнних Інформацій одержав вістку, що в 1942 році командир партизанських загонів на Україні, Ковпак, був проголошений героєм Советського Союзу, а рік пізніше, був іменованим генерал-майором Советської Армії.

Приготуйте форму доходу податку зараз

ВАШИНГТОН. — Податковий уряд звертається з проською до всіх, хто працює на життя, щоб вони виповняли і звертали форму доходу податку і „вікторі текс“ зараз, як тільки одержать від своїх працедавців розписку про суму заробітку і стягненого податку.

На розписці, яку працедавець обов'язаний дати перед днем 31. січня, є зазначена сума заробітку і сума стягненого працедавцем доходу податку і податку перемоти за 1943 рік. Маючи в руках цей документ, зарібник має все, чого потрібно до виповнення і звернення податкової форми.

„Як тільки одержите розписку“, говорить податковий уряд, „ви повинні негайно виповнити податкову форму і чимскорше її звернути. Зробивши так, ви побачите, що це вам вийде на добре.“

„Одною з причин, чому саме треба негайно виповнити і звернути податкову форму, є та, щоб взнати, скільки вам припадає платити доходу податку, який мусить бути заплачений перед днем 15. березня. Може бути й так, що вам взагалі не припаде нічого платити. Декому прийде платити поважну суму, іншому менше, а декому ще й звертатись з формою доходу податку якнайскорше.“

„Щоб знати, як саме стоїть справа з вашим доходу податком, то ви обов'язані негайно виповнити і звернути податкову форму. Як виповните її, то зверніть цю форму колекторови податків в своїйму дистрикті, але зробіть це кілька тижнів перед днем 15. березня“.

Націсти відчувають втрату України

ВАШИНГТОН. — Офіс Воєнних Інформацій має вістку, що німецькі урядові серіозно застанаються над тим, що буде, як червона армія забере від німців східні землі. В Німеччині вже бракує бараболі, а як Совети відберуть цю територію, то харчева справа в Німеччині погіршиться.

Націстська гієрархія недавно призналася, що в Німеччині забракло бараболі, без яких німці жити не можуть. Депутат Райху Гехт, який контролює запас і пайкування бараболі, недавно заявив, що він думає видавати по три з половиною кілограма бараболі на особу тижнево, але тому, що в 1943 році була „надзвичайна посуха“ і бараболі не зародили, то поодинокі люди діставатимуть тільки по два і половину кілограма на тиждень.

Втрата советських земель на сході дїтнула німцям до живої, але націстська пропаганда старається переконати заужеру німецьку публіку, що втрата України не спричинить в Німеччині недостачу харчів, бо, кажуть націсти, німці багатоважливі в Україні не діставали. „Харчева ситуація“, кажуть вони, „залежить від німецької землі“.

Давніше націсти інакшої спі-

Старанням Відділів У. Н. Союзу

з метрополитальної округи міста Нью Йорку

— відбудеться —

СВЯТО-КОНЦЕРТ

з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу

в неділю, 5. березня 1944 року

(SUNDAY, MARCH 5, 1944)

CARNEGIE HALL

57th STREET & 7th AVENUE NEW YORK, N. Y.

Початок концерту в годині 7:30 ввечір.

У ПРОГРАМІ ВОЗЬМУТЬ УЧАСТЬ: ЛЮБКА КОЛЕССА, світової слави піаністка; МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ, славний оперовий співак (акомпаніює панна ОЛІЯ ДМИТРІВ); мішаний хор під управою проф. ЮРІЯ КИРИЧЕНКА. БЕСІДНИКИ: WILLIAM HENRY CHAMBERLIN, визначний американський письменник і журналіст та один з найкращих знавців східно-європейського питання; АНТІН ГЛИНКА, посол Канадського Парляменту; CLARENCE A. MANNING, професор Колумбійського Університету; ДМИТРО ГАЛИЧИН, секретар У. Н. Союзу; СТЕПАН ШУМЕЙКО, редактор „Юкрейнієн Вікл“.

Цей самої неділі перед полуднем будуть відправлені в Нью Йорку Благодарственні Великі Служби Божі, а по Службі Божій паннахиди за всіх померлих членів У. Н. Союзу в укр. кат. церкві св. Юра та в укр. прав. церкві св. Володимира. Пороблено старання, щоб були відправлені паннахиди теж і по всіх українських церквах Ньюйорської Метрополитальної округи.

Шановні Члени й Члениці У. Н. Союзу, Шановні Громадяни Нью Йорку й околиць!

Дня 5. березня обходитимемо 50-ліття У. Н. Союзу, отже цей громадської установи, що дала почин нашому зорганізованому народному життю на американській землі. Тому пошануймо цю установу нашою численною участю в концерті. Хай цей день, 5. березня, буде для нас усіх справжнім, великим святом, таким великим, як великою була 50-літня праця У. Н. Союзу для нашого добра. А звеличаємо цю працю Союзу гідно й достойно тим, що прибудемо громадно на це ювілейне Союзове свято.

Тикети можна дістати в секретарів поодиноких Союзівих відділів, або в головній канцелярії У. Н. Союзу. Тикети є в ціні: 83 центи, \$1.10, \$1.65 і \$2.20.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ.

БЕСІДНИКИ, ЩО ПРОМОВЛЯТИМУТЬ НА СВЯТІ ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУДЕТЬСЯ 5. БЕРЕЗНЯ В КАРНЕГІ ГОЛ, У НЬЮ ЙОРКУ

вади. Наприклад, голова мілітарної адміністрації, з-р Дак Шток, писав свого часу у „Фелькшер Беобахтер“, що німці діставали з окупованих советських земель багато поживи. В 1942 році, писав вище згаданий достоянник, німці вивезли з окупованих советських земель стільки зерна, що могли ним прогодувати армію цивільне населення цілих два місяці. М'яса вивезли тільки, що годувалися ним більше, як місяць, а товщу забрали тільки, що також вистачило їм майже на місяць.

Тепер все те впропало. Харчева ситуація гіршає з кожним днем, і націстські пропагандисти приневолені заперечувати свої попередні заяви. Перше казали, що багата Україна їх годувала, а тепер стараються переконувати публіку, що харчева справа залежить від німецької землі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРИВІТ ВІД МОЛОДОГО МОРЯКА, ЧЛЕНА У. Н. СОЮЗУ.

Редакція одержала листа, писаного українською мовою, від тут родженого Михайла Припхан мол., що служить в американській флотії, ось такого змісту:

„Я, Михайло Припхан, моряк Злучених Держав Америки при морській флотії, і член молодий Українського Народного Союзу, відділ сорок другий імені Тараса Шевченка в Пасейк, Нью Джерзі, засилаю щирий привіт Українському Союзови-Батькови і членам побажання кріпкого здоров'я“.

НІ ВАГНЕР, НІ СМІТ НЕ ХОЧУТЬ БУТИ СЕНАТОРАМИ.

НЬЮ ЙОРК. — З достовірних джерел подають, що сенатор Роберт Вагнер, який вєлавився робітничим федеральним законом під своїм іменем, не хоче більше кандідувати на це становище. Бувший ньюйоркський губернатор і кандидат на президента проти Гувєра відомийся прийняти кандідатуру на місце Вагнера.

CLARENCE A. MANNING
Професор Колумбійського Університету

WILLIAM HENRY CHAMBERLIN
визначний американський письменник і журналіст та один з найкращих знавців східно-європейського питання

АНТІН ГЛИНКА
Посол Канадського Парляменту

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На Конгресовий Комітет.

На вєчерку 26 Відділу Союзу Українок Америки, влаштованим в пам'ять мучениці Ольги Басарабової, зібрано \$18, які пересилаємо до Українського Конгресового Комітету на пориття видатків, зв'язаних з Кампанією за Четвертою Воєнною Позичкою. Жертвували більшими же датками: Ю. Кульчицька \$5, Н. Карлаш \$2, а по \$1: М. Прокопович, К. Бук, А. Стецько, О. Бабій, Р. Крошільницька, а решта дрібними.

Катерина Хомяк, секр.

ПОЧИНАЮТЬСЯ ДЯКІВСЬКІ КУРСИ

За одобрєнням Епископського Ординаріату в Філадельфії. Всч. о. Антін Борса починає дяківські курси в Годсоні, Н. Я., з дня 15. марта ц. р. Курси будуть тривати:

ВІД 15. ВЕРЕСНЯ ДО 15. ЧЕРВНЯ

ВІД 15. ВЕРЕСНЯ ДО 15. ГРУДНЯ Ц. Р.

В грудні кандідати будуть давати свої ієспити перед призначеною на це Комісією і кваліфіковані будуть мати право вносити подання на посади дяківські при наших Католицьких парохіях.

УСЛОВИНИ ПРИНЯТТЯ: 1) Укїченина 8. греду нар. школи; 2) Добре поведєння, потвердєне свідєством місєного о. Пароха; 3) Музикальний слух і голос; 4) 17 рік життя (тї, що перейшли дїтну годєсу).

ПРЕДМЕТИ: В часї курсу кандідати будуть брати слїдуєчі предмети: 1) Українська і старославянська мова; 2) Наука релігії; 3) Церковний устав; 4) Церковні напїви; 5) Основні засади гармонїзації і дрїгенуєчїя. — Крім того студенти беруть участь праєтнично у всіх Богослужєнях.

Утримання і помешкання в Годсонї є дуже танї, тому обєкєтність кандідатам конїта утримання.

Подання і данїти слати до 15. марта на адресу:
Rev. A. BORSA, 29 S. 2nd ST., HUDSON, N. Y.

З Офісу Воєнних Інформацій у Вашингтоні

Партизанський лідер з золотого головою

ВАШИНГТОН. — Дєпєша з Москви подєє, що на Україні оперує старий партизанський лідєр Сидор Ковпак. Йому вже минає 63 роки життя, але так знаменито бє німцїв, що вони до недавня офєрували за нього 500,000 нїмецьких марок.

Тєпер офєрту збільшили. Націсти розліпили по сєлах оповїстки, в яких говориться, що „як хто потрапить командї партизанських загонів Ковпака зловити і привєсти в канцєлярїю головної нїмецької команди, то одержить стільки золота, скільки важитимє його голова“.

10% SAVED NOW OR 100% TAKEN BY THE AXIS LATER!

BUY WAR BONDS

ПОЧИНАЮТЬСЯ ДЯКІВСЬКІ КУРСИ

За одобрєнням Епископського Ординаріату в Філадельфії. Всч. о. Антін Борса починає дяківські курси в Годсоні, Н. Я., з дня 15. марта ц. р. Курси будуть тривати:

ВІД 15. ВЕРЕСНЯ ДО 15. ЧЕРВНЯ

ВІД 15. ВЕРЕСНЯ ДО 15. ГРУДНЯ Ц. Р.

В грудні кандідати будуть давати свої ієспити перед призначеною на це Комісією і кваліфіковані будуть мати право вносити подання на посади дяківські при наших Католицьких парохіях.

УСЛОВИНИ ПРИНЯТТЯ: 1) Укїченина 8. греду нар. школи; 2) Добре поведєння, потвердєне свідєством місєного о. Пароха; 3) Музикальний слух і голос; 4) 17 рік життя (тї, що перейшли дїтну годєсу).

ПРЕДМЕТИ: В часї курсу кандідати будуть брати слїдуєчі предмети: 1) Українська і старославянська мова; 2) Наука релігії; 3) Церковний устав; 4) Церковні напїви; 5) Основні засади гармонїзації і дрїгенуєчїя. — Крім того студенти беруть участь праєтнично у всіх Богослужєнях.

Утримання і помешкання в Годсонї є дуже танї, тому обєкєтність кандідатам конїта утримання.

Подання і данїти слати до 15. марта на адресу:
Rev. A. BORSA, 29 S. 2nd ST., HUDSON, N. Y.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

26. лютого, 1914.

АМЕРИКА СЕРЕД СНІГІВ

Звичайно в теперішній час сміється у нас, в Америці, сонце, а цього року мороз тримає цілком великі снігові маси, які засипали нашу країну перед тижнем. Коли мороз трохи попустисть і починає таяти, то трусить новими снігом. Населення Америки вже другий тиждень живе серед небувалих тут снігів.

ДИНАМІТОВИЙ ЗАМАХ НА ЄПІСКОПА

В понеділок 23. лютого 1914. сталася страшна подія в домі грецько-католицького мадярського єпископа в Дебречині, на Угорщині, Миклоша. Почтою з Чернівців на Буковині, прийшла до його дому лачка, а коли її встановлено, вибух динаміту і убили 6 осіб. Між нещасливими є 2 священники: секретар єпископа о. д-р Шленковський і о. Яцкович. Крім цих згинув на місці адвокат Ошат, двох служачих і кухарка. Єпископ спасся від смерті чудом, бо якраз перед нещастям нагло захворів і його відвезено до шпиталю. Крім убитих є ще 8 важко ранених, а це 1 священник, два лікарі, жінка директора театру й слуга. Здогадуються, що польську машину прислали буковинські румуни, щоб відплатити єпископові за мадьяризацію угорських румунів.

НОВИЙ СПІВРЕДАКТОР "СВОБОДИ"

Цього місяця прибув до нашого часопису новий співредактор зі Львова, п. Володимир Богдан Лотоцький. Він покинув студії філософії у львівському університеті, був довгий час співробітником львівського щоденника "Діло" і редактором тижневика "Свобода" у Львові.

ПЕРЕНЕСЛИ УКРАїнську ДРУКАРНЮ ДО ФІЛАДЕЛФІЇ

О. Роман Залітчан мав у Нью Бритен, Конн., свою друкарню, де друкувалися газети "Америка", "Душпастир" і "Зірка". Ці газети вважалися органом недавно організованого "Провидіння", якого покровителем є еп. Сотер Ортинський, тож він відкупив ці газети від о. Залітчани і переніс їх до Філадельфії. Редакція "Америки" повідомляє своїх читачів, що віддає їх під іншу опіку.

ПОТРІБНО ХЛОПЦІВ ДО НАУКИ ДРУКАРСТВА

Друкарня "Свободи" потребує хлопців до науки друкарства в українській мові. Кандидати повинні мати скінчених 16 літ життя і знати українську мову. Початкова платня \$5.00 тижнево, а по році \$9.00.

Василь Сімович.

До віршової будови наших коляд

(Докладніше)

Передусім треба згорні зазначити, що наш варіант розуміє коляду як пісню веселу, пісню радощів, пісню, звязану нераз із виставами вертепу, "геродів" і т. д., що її неодмінно складають частиною повинен бути навіть і танець. Тимто скочність і є прикметна для ритму деяких коляд. Значується вона трьома складами, які часто поєднуються чи в цілій коляді ("Согласно співайте"), чи в поодиноких рядках її, звичайно на кінці строфи (строфова будова коляд: — характеристична), чи на кінці вірша (пор. "Предвічний родився", "Возвеселімся", "Христос родився" і т. д.). Така скочність відчувається в рядках рефренів поодиноких коляд (пор. рефрен до коляди "Небо і земля", або до коляди "Бог ся рождає"), або й у повторюванні останніх складів якогось слова ("Тайна многа невидима, ма-ма-ма", в коляді "Бог натуру") або просто наслідування голосу струментів, потрібних до співу колядок (пор. ра—ра—ра, тра—тра—тра, га—га—га, і т. д., в тій самій коляді) і для — танцю! Тимто, я міркую, що в нас не в душі розуміння коляди протяють, співаючи, коляду. "Вселенная веселіся", коляду, зложену восьми-складовим, козачковим, скочним ритмом! Від нашого співу цієї коляди можна набратися меланхолійного смутку, а про ніжку веселість, до якої колядка кличе вселенну, бо "од Діви родився Бог", не може бути й мови.

В нас загально поширена думка, що середньоукраїнська вірша має складовий характер у будові вірша, себто, що це вірші силлябічні, складені за польськими зразками. Воно правда, загалом беручи. Алеж бо й наша народна поезія теж збудована на числі складів, хоч має прикметні для неї пересічка (цензури) та постій-

станны слова попередньої строфи, пор.

Возвеселімся всі куймо нині: Христос родився в ніщій яскні. Посліпним віком став чоловіком. Всі утішайтесь на землі гоїно. Всі утішайтесь на землі гоїно. Хвалу воздайте йому пристоїно. Пожаданому, з неба даному, Которий світ весь спасе од ада і т. д.

Такі доповнення трьома складами (скочними!) бачимо і в інших колядках (це себто наче рефрен у колядках, пор. "Ой, дай Боже!", де відчувається колядковий ритм. Візьмим хоч би дуже популярну коляду (не треба думати, що вона конче складаєна за польським зразком, навпаки, наголоси в польській коляді "Пулноц тож би-ла" вказує на український вплив), як: "Христос родився" і в другому, четвертому, шостому й останньому рядку бачимо такі доповнення колядкового ритму:

Христос родився, Бог воплотився Во вифлєзкій — яскні; В славній убогій, ніщій многій — Велика радість — всім нині

Богу і Творцю своєму...
І от роботи — вражія.

Правда, можна би три склади, йдучи за теорією акад. С. Смалъ Стоцького, взяти такі за колядковий здовжений щодо часу ритм, алеж цьому противиться пятий, сьомий і восьмий рядок, де виступають скочні трискладові ритми: Англич співають, честь йому одають

Линув, чоловіче, з рожества того, Христос бо од ада спаси душ много.

Правда, в інших колядках можна, йдучи за змістом прийняти такі здовження щодо часу колядкового рядка, скороченого з п'ятьох на три склади (7. і 10. рядок). Возьмим, н. пр. відому теж коляду: "Нині, Адаме", що її строфа збудована комбінованим колядковим і козачковим ритмом (5. й 6. та 7. й 8. рядок):

Нині, Адаме, возвеселіся, Ево прама, од слез отпріся. Ого бо, же, сте, чекал, Із текістою ожаждал, Нині з Пани предзбрани

В вифлємі залом до і Родився, янвс; Ему царі нест дарі: Злато шире, знави, миро Од восток — рект пророк.

Та чи саяк, чи так, одне ясне — безперечний вплив колядок у будові вірша тих "небогогудних обичних коляд", і виявляється цей вплив колядковим віршем. Комбінація з іншим народним ритмом дуже доречі, вона цілій строфі падає мистецькості. Бувають комбінації колядкового ритму ще й із іншим народним. Ось, н. пр., у коляді "Не плач Рахиле", де строфа складається з 12 рядків, перші чотири рядки, строфи мають колядковий вірш, пор.

Не плач, Рахиле, зря чада ціли: Не умираю, от пребиваю, Красяя Сину в новій святині. Ко Богу Сину суть за причину — а решта 8 рядків має відомий шестискладовий народний вірш (пор. у Шевченка — "Зачвіла в долині червона калина"):

Не ний за шкоду, Видя, яко воду, Кров розливаему, Пають убиваему Тілом бо умряи, Душами же ціли, За живота страту Пришла заплату.

Ще більшої мистецькості додають усім колядам, зможе-

ним хоч тільки колядковим віршем, хоч комбінованим — ларованим ритми, а то й т. зв. внутрішні ритми (пор. Пайви — предзбрани, родився — явися...; Рахиле — ціли. Сину — причину і т. д.), чого в народній поезії з такими ритмами не буває.

Знайомим із народними піснями, з їх ритмами, зовсім не важко відчутти народно будову строф у колядках: "Дивная новина" та "Нова радість стала". Будова ж в цілому (в поодиноких рядках, ритмами) відповідає відомій народній пісні:

Ой, у полі жито Копитами абито: В чистім полі край дороги Козаченька абито.

Строфа ця, як відомо, складається в першій частині з двох шестискладових віршів, римуваних парованими ритмами, комбінованих із коломийковим ритмом (8+6) при чому цієї коломийковий вірш римується з обома першими рядками. Для порівняння подаємо перші строфи обох коляд (як вони записані в Богогласнику" з 1790 р.):

Дивная новина: Нині Діва Сина Породила в Вифлємі Марія Єдина.

Або: Нова радість стала, Яка не бивала: Над пертеном звізда ясна Світлом восіяла.

Різні комбінації різних народних ритмів легко скопити в коляді "Предвічний родився під літні", де в першому і другому рядку п'ятивіршевої строфи бачимо пересічку після третього складу, а далі йде шестискладовий народний ритм, у третьому й четвертому рядку чути врізаний козачковий (семискладовий) вірш, в останньому трискладове закінчення, пор.

Предвічний // родився под літні Хотяще // землю просвітити, Да нас од тми возсветіт, І ко саїгу приведет Заблудних.

Те саме торкається коляди "Рци нам, о, Маріє", що поміщена у другій частині "Богогласника" з 1790 р., а що тепер уже загинула:

Рци нам, о, Маріє, Чго ест чудо сіе: Не рожавеш отроча, Без хотійи лютосих І родивши, полагаш Его в яслах скотенех.

Перші два рядки — шестискладовий народний ритм; останні — звичайна коломийка, де в третьому рядку (як це буває в таких народних ритмах) врізаний один склад.

Неважко відчутти народні комбіновані ритми в коляді: Дар нині пребогатий Со небес прише — Яко капля каплюющая На землю сваде — в коляді, яка теж до нас дійшла, і яка теж залічена до "простішим півцем служажих".

Із усього цього, міркуємо, виходить ясно, чому з такого великого числа коляд, яке вказують нам різні збірники побожних пісень, між ними і різдвяних, нарід перебрал саме ті, що своїм складом підходили до народнього віршового вуха. Інших пісень ми не торкаємось. Значачно тільки,

ЗБОРИ ВІДПІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛІН, Н. Я. — Тов. ім. Богдана Хмельницького від Покар. Прес. Гроїш, від 158, повідомляє, що квартальні збори відбулися в суботу, 4 березня, в год. 8. вечір, в Укр. Нац. Домі, 216-218 Грейд ул. Присімо членів прийти на аганди збори, бо є важні справи до полагодження. — Ю. Пачаг, гол.; М. Баглай, фисекср.; С. Гаушук, кас.; М. Кіт, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від 338, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбулися в неділю, 5 березня, в год. 6. вечір, в У. Н. Домі, 4-та і Ворк ул. Е. дуже важні справи до полагодження і справа 50-літнього ювілею У. Н. Союзу. Кожний член має прийти на ці збори, інакше заплатити кару 1 дол. — І. Соцінський, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Повідомляємо членів Тов. ім. Драгоманова, від 181, що квартальні збори відбулися в неділю, 5 березня, в год. 8. пополудні, в саві У. Н. Домі на Кошпай П. А. Обов'язком є кожного члена прийти на ці збори, бо будуть важні справи до полагодження. Памятайте браття-товариші про ювілейний дар для Ватька-Союза. То має діти або старші хай виписе їх до своєї рідної організації до У. Н. Союзу. В молодечім департаменті є тепер 5 років-клас і можете виробити свій рік об'єднання, який для нас буде найвигідніший. На ваше бажання секретар радо прийде до вашої хати і вам висичить про кожний рік і прийде, як також виповнить просьбу про прийняття в алені. — За уряд: Ю. Ясичук, прес.; П. Тиняк, кас.; Г. Шенчук, рек. секр.; П. Липчинський, фис. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від 59, повідомляє всіх своїх членів і членів, що місячні збори відбулися в неділю, 5 березня, в год. 6. пополудні, в гали 74 Герис Еб. Обов'язком кожного члена є явитись на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — С. Бардчанський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Фрилка, від 241, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 5 березня, в год. 6. пополудні, в гали 74 Герис Еб. Обов'язком кожного члена є явитись на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — С. Бардчанський, секр.

ВОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дні 23. лютого 1914 р. номер у 61. році згадка

МІКОЛА КОВАЛЬ, довголітній член Тов. Запорозька Січ, від 388 У. Н. Союзу. Покойний похований в селі Медвєній воліт Дрогобицьк. Завідник України. Похорон у смутку жему фєсїо і семеро дітей: Марія, Іван, Василь, Григорій, Аневія, Михайл і Аліна; три сини служать в американській армії. Похорон відбувся 28. лютого з дому жалоби до української притвори Пресв. Діви Марії. Поховано його на Lawn Croft Cemetery. В. Р. П. І. Соцінський, секр.

що їх "Богогласник" має дуже багато. Алеж дуже мало з них засвоєно собі нарід, бо уклад їх був надто штучний. Ми самі є свідками того, як багато нових побожних, церковних пісень, навіть коляд, встигло вже поборитись народними, бо укладені вони під народні ритми.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.
ШКІРСІ, НЕРВОВІ І ШЛУНКОВІ НЕДУГИ Гемороїди й інші відходові забурення, Ніркові й Міхурові забурення, Біль-у-кинках, Шлуноків й внутрішності забурення, хронічні болі, пухлину везел, першове ослаблення, ревматизм і звліпіння жєл. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК модерними методами зі скорію пільгою. Лучі Екс. екзамінація крові і мочі, застрики, колапс, нєважє. Від хронічнї недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2
DR. ZINS (28-літнє заведення)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Шодено від 9. г. рано до 7. г. веч. У неділі від 9. рано до 2. пол.

НОВА НІМЕЦЬКА КАМПАНИЯ ПРОТИ ТІТА.

ЛОНДОН. — Нїмці кинули нові посилення проти югославських партизанів маршала Тіта. Внаслідок цього в Славонї й Герцєговині розвелися нові завзяті бої. Партизани розвинули завзяті офєнзиву проти нацистичних комунікаційних ліній у Хорватїї. В цих боях велику допомогу партизанам Тіта дають альянтські літаки й воєнні кораблі, що атакують ворога по всьому побережжю Далматїї.

КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ

HELP WANTED
JERSEY CITY, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИНИ—СЕРЕДНЬОГО ВІКУ—ДО ФАБРИЧНОЇ ПРАЦІ ДОБРА ПЛАТНЯ. СКОРІЙ АВАНС. — THE DOLL GUILD, 124 MYRTLE AVENUE, JERSEY CITY.

ПОТРІБНО ЖІНКИ ДО ДОМАШНЬОЇ ПРАЦІ. ДВА ДНІ В ТИЖДЕНЬ. — DELAWARE 3-4942.

СТОРОЖА ДОМУ, 20 років, 4 кімнати на першому поверсі, добра платня, парове опігтя, 52 East 7th St., N. Y. Telephone. BUCKminster 2-0381.

ПОШУКУЮ ВІНДКЛІНЕРА. Платня \$55 тижнево. Прошу голоситись листово на адресу: JOHN ZAHORUKO, American Window Cleaning Co. BURLINGTON, VERMONT.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

FRANK SAWICKI пошукує свого брата JOHN SAWICKI, котрий жив данише в Нью Йорку. Хто би про нього знав, або він самий, нехай зголоситься до: FRANK SAWICKI, Bridgeton Pike, R. D. 1, Box 122 Millville, N. J.

ВАСИЛЬ ЦИМБАЛІСТИЙ З ЖЕНОЮ пошукують у дуже важній справі

ВАСИЛЯ КУЗЬМИ із села Фатів, повіт Золочів, що приїхав до Америки в 1914 році. Хто про нього знає, або він самий, хай напише до: 37- W. CUMBALISTY, Grimby, Ont., Canada, або Mrs. KATE KLISALA, R. F. D. Baldwin Fl., Union, N. J.

ІВАН БУНЬКО УКРАїнський ПОГРЕБНИК заряджує погребани по ціні так швидко як \$150. ОБСЛУГА НАРКРАША.

ІВАН БУНЬКО УКРАїнський ПОГРЕБНИК заряджує погребани по ціні так швидко як \$150. ОБСЛУГА НАРКРАША.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК Фарба в порошок зі старого краю

Десять (10) красок: червона ясна, червопа темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Шпа за 10 красок \$1.50. Використання і Кістка до писання 25 ц. Крайній шпфран 25 ц. ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ. Христос Воскрєс" в формі книжечок з віршами, аїна за дозні 60 ц., 50 картки \$1.75, 100 картки \$3.00. ЗЕЛЕНЕ ЛИСТЯ до роблення паперових квіток, грєс коштує \$1.50. ЛАДАН (Кадило) для церковного ужитку, фунт \$1.00 з пересілкою. Хто не має СТІННОГО КАЛЕНДАРЯ: українські свята і пости зазначені червоно, ціна 30 ц. з пересілкою; можна прислати поштою марки. Замовлення посилайте до: UKRAINIAN BAZAAR 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.
ШКІРСІ, НЕРВОВІ І ШЛУНКОВІ НЕДУГИ Гемороїди й інші відходові забурення, Ніркові й Міхурові забурення, Біль-у-кинках, Шлуноків й внутрішності забурення, хронічні болі, пухлину везел, першове ослаблення, ревматизм і звліпіння жєл. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК модерними методами зі скорію пільгою. Лучі Екс. екзамінація крові і мочі, застрики, колапс, нєважє. Від хронічнї недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2
DR. ZINS (28-літнє заведення)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Шодено від 9. г. рано до 7. г. веч. У неділі від 9. рано до 2. пол.

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS. PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАїнський ПОГРЕБНИК Занимаєсь похоронями В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MErose 8-6677

ТАРЗАН, ч. 929. Дивна тактика.

"I SHALL COMMAND THE WHOLE JUNGLE TO RISE UP AGAINST OUR FOES," TARZAN SAID MYSTERIOUSLY.

THEN HE VANISHED INTO THE FOREST, CALLING JAD-BAL-JA TO FOLLOW.

Потім він кинув на свого льва й пропав у лісі.

SOON HE ENCOUNTERED A LION, AS HE HAD HOPED, AND STIRRED THE BEAST TO ATTACK.

Незадово він стрінув одного льва і роздратував його до атаки.

BUT, STRANGELY, HE STOOD MOTIONLESS IN THE PATH OF THE FURIOUS CHARGE.

Але він стояв на дорозі нападочого льва зовсім спокійно.

„Я прикажу всім джунглям повстати проти наших ворогів”, сказав таємничо Тарзан.